

26. august 2009

Inatsisartut Forretningsorden-iani § 36 imm. 1 tunngavigalugu Naalakkersuisunut apeqquteqaatit makkua apeqquteqaatiginiarpakka:

Naalakkersuisut apeqqut:

Allattorsimaffik H-mut, tassa Kalaallit Nunaanni nakorsaaitit allagarsertinnagit pisiassat akuerisaasut allattorsimaffiannut, Lactrase¹-p ilanngunneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut qanoq isumaqarpat?

(Inatsisartunut ilaasortaq Anda Uldum, Demokraatit)

Tunngavilersuut:

Nalunngisatsit immuk peqqinnartuuvoq, Calciummimik pissarsiffiulluurtarmat, taannami uagut inuit saanitsinnut ineriartortitsissutissatut pisariaqartipparput. Inuilli ilaannut immuttorneq ilu-arusunnarpallaarneq ajorpoq. Inuit taakku immummik imaluunniit Laktosemik (mælkesukkerimik) sapigaqartuusinnaapput.

Mælkesukkerimik (laktosemik) sapigaqarneq timminermik kinguneqartarpoq, pissutigalugu mælkesukkerit aqajaqqukkut inalukkallu sulluatigut arrortinneqarsinnaanngimmata. Taamaattumik mælkesukkeri inalukkat sulluanni qappiulertarpoq, naarlunermillu, timminermillu pullattoormillu kinguneqartitsisarluni. Tamatuma piffissami ungasinnerusumi kingunerisinnaavaa inuup timimini nappaammut akiuussutissaanik ajoqusiinera, taamaalillunilu peqqiilliulernermik aamma kinguneqarluni.

Mælkesukkerinik arrortitsisinnaaneq ukiuni untritilippassuarni ineriartornikuuvoq, ingammik inuianni nersussuarnik, savaasanik, hiistinillu uumasuuteqarfiusuni, taakku immuinik imertartuni.

Kalaallit nalunngisatsit inuiaqatigiunngillat immuttortuaannarnikut, taamaattumik kalaalerpasuaqarpoq mælkesukkerinik sapigaqartunik, qanorli amerlatiginersut ilisimaneqanngilaq tamanna Kalaallit Nunaanni misissorneqarnikunngimmat.

Nunarsuarmi sumiiffinni assigiinngitsuni misissuinerit aallaavigalugit takutinneqarpoq inuiaqatigiit immummik kiisalu immummik nerisassianik Europamiittut Amerikamiittullu sapigaqanngitsutuaasut (eqimattat ataasiakkaat eqqaassanngikkaanni). Laktosemik sapigaqartunik naammattoorsisarneq taamaalilluni nikerarsinnaavoq Europami avannarlermi 5%-iminngaanniit Europami kujallermi 70% tikillugu, kiisalu Afrikami Asiamilu nunani 90% tikillugu. Nunarsuarmi inuit immummik sapigallit agguataarneqarnerat ilanngussami takuneqarsinnaapput.

---

¹ Lactrase tassaavoq enzyimi nakorsaatisaqaq, immummik sapigaqartut nerisassamik laktosemik, immuup sukkuaniit-tartumik, akulimmik nerissagaangamik atortagaat

Ilisimasatsitut uagut kalaallit kingornussisaatitsinnut tunngasuni inuiaat assiginersaavagut Asia-meersut, Canadami eskimuut, Amerikamilu nunap inoqqaavi. Taamaallluta kingornussisaatitsinnut tunngasuni nunap inoqqaavi allat assigivagut, kisiannili Europami avannarlermiit Danmarkimiillu nerisassanik nerisaqartuulluta, taakkunani immummik nerisassiat naliginnaasuusut.

Ullumikkut Kalaallit Nunaanni Lactrasemik pisisoqarsinnaanngilaq, taamaallaallu Danmarkimi pisiarinqarsinnaalluni, imaluunniit laktosemik sapigallit immuttornaveersaartariaqarlutik. Inui-aqatigiinni kalaallini amerlasoorpassuit immummik sapigaqartuummata, Demokraatit siunner-suutigaat Lactrase nakorsaatitut allagarsertinnagit pisiassatut periarfissaalernissaa, taamaalllutik immuttortarnertik immummillu akulinnik nerisassanik nerisarnertik ingerlatiinnarnerussammassuk.

Taamatut oqaaseqarlunga Naalakkersuisut akissuteqaatissaat qilanaaraara.

EM 2009/30-imut ilanngussaq:

Inuit	Inersimasut Lactose-mik sapigallit
U.S.	
European Americans	2-19 %
Latinos (Hispanic Americans)	52 %
African Americans	70-77 %
Native Americans	95 %
Asian Americans	95-100 %
Europe	83 %
Sweden	4 %
Switzerland	12 %
Spain	15 %
Finland	18 %
Estonia	28 %
England	32 %
Hungary	37 %
Greece	88 %
Jordan	79 %
Africa	
Southern Sudan (cattle herders)	17 %
Ibo and Yoruba (Nigeria)	99 %
Asia	
Japan	90 %
Thailand	99 %
Australia (Aborigines)	85 %

Najoqqutarisaq: Robert D. McCracken, "Lactase Deficiency: An Example of Dietary Evolution," *Current Anthropology* 12 (Oct.-Dec. 1971, pp. 479-517) and Norman Kretchner, "Lactose and Lactase," *Scientific American* 277 (Oct. 1972, pp. 71-78)